

KONFERENSIYALAR.COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XIX RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

OKTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:

<https://konferensiyalar.com>

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 19-son (13-oktyabr, 2026-yil).– 191 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 9-oktyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

TARJIMASHUNOSLIKDA “MILLIY KOLORIT”, “REALIYA” VA “MILLIY-MADANIY BIRLIK” TUSHUNCHALARINING QIYOSIY-TIPOLOGIK TALQINI: O‘ZBEK, RUS VA G‘ARB ILMIY AN‘ANALARI

Narkabilova Rayhonoy Alisherovna

TDTU Termiz filiali «O‘zbek tili va xorijiy tillar» kafedrasida assistenti

Email: rayhonoy628@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur tadqiqot tarjimashunoslikda milliy-madaniy o‘ziga xoslikni ifodalash uchun qo‘llanadigan milliy kolorit (rus. национальный колорит; ingl. national/local cultural colouring), realiya (rus. реалия; ingl. realia) va milliy-madaniy birlik (rus. национально-культурная / лингвокультурная единица; ingl. national-cultural / linguocultural unit) tushunchalarining o‘zbek, rus va G‘arb ilmiy an‘analaridagi semantik hamda terminologik chegaralarini qiyosiy-tipologik tahlil qiladi. Tadqiqotda qiyosiy-tipologik, tavsifiy, terminologik-konseptual va komponent tahlil metodlari qo‘llanib, tushunchalar semantik hajm, referentga bog‘liqlik, lingvistik-ekstralingvistik tarkib, madaniy axborot turi, tarjima ekvivalentligi va strategiya tanlash mezonlari bo‘yicha solishtirildi.

Kalit so‘zlar: milliy kolorit, realiya, milliy-madaniy birlik, lingvokulturema, culture-specific item, cultural word, extralinguistic cultural reference, tarjima ekvivalentligi, lingvokulturologiya, tarjima strategiyasi.

A COMPARATIVE-TYOLOGICAL INTERPRETATION OF THE CONCEPTS OF “NATIONAL COLOR,” “REALIA,” AND “NATIONAL-CULTURAL UNIT” IN TRANSLATION STUDIES: UZBEK, RUSSIAN, AND WESTERN SCHOLARLY TRADITIONS

Narkabilova Rayhonoy Alisherovna

Assistant Lecturer, Department of Uzbek Language and Foreign Languages,

Termez Branch of Tashkent State Technical University (TSTU)

Annotation. This study provides a comparative-typological analysis of the semantic and terminological boundaries of the concepts of national colouring (Russian: национальный колорит; English: national/local cultural colouring), realia (Russian: реалия; English: realia), and national-cultural unit (Russian: национально-культурная / лингвокультурная единица; English: national-cultural / linguocultural unit), which are used in translation studies to express national and cultural specificity within Uzbek, Russian, and Western scholarly traditions. The study employs comparative-typological, descriptive, terminological-conceptual, and componential analysis methods. The concepts are compared according to such criteria as semantic scope, reference dependence, linguistic and extralinguistic components, type of cultural information, translation equivalence, and criteria for selecting translation strategies.

Keywords: national colouring, realia, national-cultural unit, linguocultureme, culture-specific item, cultural word, extralinguistic cultural reference, translation equivalence, linguoculturology, translation strategy.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ydif-y2026v2i19/n23>

Kirish. Tarjimada milliy-madaniy o‘ziga xoslikni qayta yaratish masalasi klassik tarjimashunoslikning barqaror muammolaridan biri bo‘lsa-da, uni tavsiflash uchun qo‘llanadigan terminlar turli ilmiy an‘analarda bir xil ontologik maqomga ega emas. O‘zbek tarjimashunosligi tarixida G‘aybulla Salomov faoliyati bilan bog‘liq yo‘nalishda badiiy tarjimaning milliy xususiyatlari, frazeologiya, uslub, shakl va mazmun yaxlitligi markaziy masalalar qatorida qaralgan; keyingi o‘quv-nazariy adabiyotlarda “tarjima va madaniyat”, so‘zlarning madaniy ma‘nosi hamda madaniy moslashuv maxsus mavzularga aylangan. Shu

sababli “o‘zbek maktabi” atamasi bu yerda mutlaq bir xil nazariy tizimni emas, avvalo Salomov maktabidan boshlangan va keyinchalik lingvistik-lingvomadaniy yo‘nalishlar bilan boyigan mahalliy ilmiy an’anani anglatadi. [1]

Adabiyotlar tahlili.

Rus-sovet tarjimashunosligida, ayniqsa S. Vlahov va S. Florin tadqiqotlarida, *realiya* alohida terminologik kategoriya sifatida batafsil tasniflanib, uning milliy, mahalliy va tarixiy kolorit bilan bog‘liqligi hamda tarjimada koloritning “silliqlanishi” muammosi maxsus ko‘rib chiqilgan (Vlahov & Florin, 1986). Ularning monografiyasida *realiya* tushunchasi, tasnifi, tarjima usullari va kolorit masalalari mustaqil bo‘limlar sifatida ajratiladi. [2]

G‘arb adabiyotida esa aynan shu semantik maydon uchun yagona termin ustuvor emas. P. Newmark *cultural words*, J. F. Aixelá *culture-specific items* (CSI), J. Pedersen esa *extralinguistic cultural references* (ECR) kategoriyalarini taklif etadi; ular bir-biriga yaqin bo‘lsa-da, birlikning “madaniy xosligi”ni aniqlashda turlicha mezonlardan foydalanadi. Newmark madaniy so‘zlarni muayyan til jamoasiga xos turmush tarzi va madaniy namoyon bo‘lish shakllari bilan bog‘lasa, Aixelá madaniy xoslikni manba va qabul qiluvchi madaniyatlar o‘rtasidagi munosabat hamda konkret matndagi tarjima muammosi sifatida talqin qiladi; Pedersen ECRni ekstralingvistik obyekt yoki jarayonga referensiya bilan bog‘laydi. [3]

Shu terminologik notenglik tadqiqot muammosini belgilaydi: *realiya*, milliy-madaniy birlik va milliy kolorit bir ontologik qatlamga mansub tushunchalarmi yoki ular birlik, kategoriya va matniy effekt kabi turli sathlarni ifodalaydimi?

Tadqiqotning obyekti – o‘zbek, rus va G‘arb tarjimashunosligi hamda lingvokulturologiyasida milliy-madaniy o‘ziga xoslikka doir terminologik tizimlar; predmeti — “milliy kolorit”, “*realiya*” va “milliy-madaniy birlik” tushunchalarining semantik hajmi, o‘zaro munosabati va tarjimadagi funksional maqomidir. Maqsad uch ilmiy an‘anadagi nazariy qarashlarni qiyoslash orqali mazkur tushunchalarning konseptual chegaralarini aniqlash va ularning ierarxik modelini taklif etishdan iborat.

Shunga muvofiq, tadqiqotda uch vazifa bajarildi: mavjud terminlarning ishchi ta’riflari shakllantirildi; ular oltita tipologik mezon asosida qiyoslandi; terminologik ekvivalentlik va tarjima strategiyasi o‘rtasidagi bog‘liqlik aniqlandi; yakunda birlik va matniy effektning bir sathda tasniflashdan qochadigan ierarxik model ishlab chiqildi. Ilmiy yangilik aynan shundaki, *milliy kolorit* “*realiya*” va “milliy-madaniy birlik” bilan yonma-yon turuvchi uchinchi leksik kategoriya sifatida emas, boshqa ontologik sath – matnning emergent lingvomadaniy xususiyati sifatida ajratiladi.

Metodologiya.

Tadqiqotning metodologik korpusini o‘zbek an‘anasida Salomov, Musayev hamda G‘afurov–Mo‘minov–Qambarovning tarjima nazariyasiga oid ishlari; rus an‘anasida Vlahov va Florinning *realiyalar* nazariyasi hamda V. V. Vorobyevning lingvokulturema konsepsiyasi; G‘arb an‘anasida Newmark, Aixelá va Pedersenning madaniy jihatdan xos birliklar haqidagi modellar tashkil etdi. Salomovning *Til va tarjima* asari 1966-yilda nashr etilgan, Musayevning *Tarjima nazariyasi asoslari* asari 2005-yilgi manba sifatida qayd etiladi, G‘afurov, Mo‘minov va Qambarov qo‘llanmasida esa tarjima–madaniyat munosabati alohida bo‘lim darajasida yoritilgan. [4]

Qiyosiy-tipologik metod terminlarning turli ilmiy an‘analardagi funksional ekvivalentlarini aniqlashga; tavsifiy metod ularning shakllanish va qo‘llanish xususiyatlarini

tizimlashtirishga; terminologik-konseptual tahlil bir termin bilan turli tushunchalarni yoki turli terminlar bilan yaqin tushunchalarni nomlash holatlarini farqlashga xizmat qildi. Komponent tahlil esa har bir kategoriyada “referentga xoslik”, “milliy axborot”, “konnotatsiya”, “ekstralingvistik bilim”, “tarjima muammoliligi” kabi semalarni ajratish uchun qo'llandi.

Qiyoslash olti mezon asosida amalga oshirildi: semantik hajm; milliy-madaniy axborotning turi va darajasi; ekstralingvistik referentga bevosita bog'liqlik; lingvistik va ekstralingvistik komponent nisbati; ekvivalentlik muammosining tabiati; maxsus tarjima strategiyasiga ehtiyoj. Bunda “G'arb maktabi” ham, “rus maktabi” ham ichki jihatdan bir jinsli tizim deb olinmadi: masalan, Aixelaning relyatsion CSI modeli bilan Pedersenning referent-markazli ECR modeli aynan bir kategoriya emas. [5]

Natijalar

Tahlil asosida uch tushunchaga quyidagi ishchi ta'riflar taklif qilinadi.

Milliy kolorit – muayyan xalq, madaniy makon, tarixiy davr yoki ijtimoiy muhitning o'ziga xosligini o'quvchi idrokida aktualashtiradigan, alohida bir leksema bilan chegaralanmaydigan matniy lingvomadaniy xususiyat va kommunikativ-estetik effekt. Uning tashuvchilari realiyalar bilan cheklanmaydi: frazeologizmlar, murojaat shakllari, antroponim va toponimlar, nutq registrari, etnomadaniy metaforalar, urf-odat tasvirlari va boshqa uslubiy vositalar ham kolorit hosil qilishi mumkin. Newmark madaniy so'zlarning manba shaklini ko'chirish (*transference*) “local colour” va muhitni saqlash vositasi bo'lishini ko'rsatadi; bu holat koloritni birlikning o'zi emas, undan kelib chiqadigan matniy natija deb talqin qilishni kuchaytiradi. [6]

Realiya – muayyan xalq, hudud, davr yoki ijtimoiy tuzumga xos ekstralingvistik obyekt, hodisa, institut, urf-odat yoki tushunchani nomlaydigan, boshqa madaniyatda aynan muqobili mavjud bo'lmasligi yoki funksional maqomi farq qilishi tufayli tarjimada maxsus yechim talab etadigan leksik yoxud frazeologik birlik. Vlahov va Florin realiyani turmush, madaniyat, tarixiy davr, ijtimoiy-davlat tuzumi va folklorning muayyan xalq yoki mamlakatga xos unsurlarini nomlash bilan bog'laydi; demak, bu kategoriyaning asosiy belgisi referensial xoslikdir. [7]

Milliy-madaniy birlik – shakli, semantikasi, konnotatsiyasi, pragmatik funksiyasi yoki intertekstual assotsiatsiyasi orqali muayyan til hamjamiyatining madaniy bilimini aktualashtiruvchi keng qamrovli verbal/semiotik birliklar sinfi. Bu ishchi tushuncha rus lingvokulturologiyasidagi *lingvokulturema* bilan qisman kesishadi. Vorobyev lingvokulturologik birliklarda til va madaniyatni yagona tizim sifatida ko'rish zarurligini ilgari suradi; uning modeli lingvistik va ekstralingvistik mazmunning birligiga asoslanadi. Kitob 1997-yilda RUDN nashriyotida chop etilgan va lingvokulturemalarni tizimli birliklar sifatida qurishga qaratilgan. [8]

Shu asosda qiyosiy natija quyidagicha umumlashtiriladi:

Tushuncha	O'zbek an'anasi	Rus an'anasi	G'arb an'anasi	Umumiy belgi	Farqli belgi
Milliy kolorit	Milliy xususiyat, badiiy ruh, uslub va	Realiya va boshqa vositalarning milliy/mahalliy/tarixiy “kolorit”	<i>Local colour</i> , cultural markedne	Madaniy o'ziga xoslikni sezdiradi	Mustaqil leksik sinfdan ko'ra

	obrazlilikni saqlash muammosi bilan chambarchas	tashishi ta'kidlanadi	ss, foreignness kabi tushunchalar bilan funktsional kesishadi		matniy-uslubiy effekt
Realia	Ko'pincha milliy koloritni tashuvchi xos so'z/birlik sifatida ishlatiladi	Nisbatan qat'iy tasniflangan, referent-markazli leksik kategoriya	<i>Realia</i> , <i>cultural word</i> , ayrim ECRlar bilan kesishadi	Madaniyatga xos mazmun va tarjima qiyinchiligi	Odatda konkret ekstralingvistik referent bilan kuchli bog'langan
Milliy-madaniy birlik	Zamonaviy lingvomania tahlilda realia, frazeologizm va boshqa madaniy markerlarni birlashtiradi	<i>Lingvokulturema</i> konsepsiyasi bilan yaqin	CSI bilan funktsional jihatdan eng keng kesishuvga ega	Til orqali madaniy bilimni aktualashtiradi	Referent mavjudligi shart emas; konnotativ, pragmatik va intertekstual xoslikni ham qamrab oladi

O'zbek an'anasida milliylik masalasi, ayniqsa badiiy tarjimada, faqat predmet nomining ekvivalenti masalasiga qisqartirilmagan. Salomov an'anasida frazeologik va uslubiy birliklarning milliy xususiyatini qayta yaratish muhim bo'lgan; G'afurov, Mo'minov va Qambarov qo'llanmasida esa "tarjima va madaniyat", madaniy ma'no hamda madaniy moslashuv masalalari bir tizimda ko'riladi. Bu yondashuv "milliy-madaniy birlik"ni faqat realia nomlari bilan cheklamaslik uchun mahalliy nazariy asos beradi. [1]

Rus an'anasining o'ziga xosligi – *realiyaning* tarjima nazariyasida terminologik jihatdan yuqori darajada differensiallashganidir. Vlahov va Florin realia, uning tasnifi va tarjima usullarini kolorit bilan birga tahlil qiladi; rus lingvokulturologiyasining keyingi rivoji esa Vorobyevdagi *lingvokulturema* orqali til belgisi va undan kengroq madaniy mazmun o'rtasidagi birlikni konseptualashtiradi (Vlahov & Florin, 1986; Vorobyev, 1997). Shunday qilib, "realia" va "lingvokulturema"ni sinonimlashtirish uchun nazariy asos yo'q: birinchisida referent ustun,

ikkinchisida esa lingvistik va madaniy mazmunning kompleksligi ustun turadi. [8]

G'arb modellarida bu farq yanada yaqqol. Newmarkning *cultural word* tasnifi ekologiya, moddiy madaniyat, ijtimoiy madaniyat, institut va urf-odatlar, imo-ishoralar kabi guruhlarini qamrab oladi. [6] Aixeláda esa CSI mutlaq, oldindan tayyor lug'aviy ro'yxat emas: birlikning manba matndagi funksiyasi va konnotatsiyasi maqsad madaniyatiga ko'chirilganda muammo tug'dirishi, ya'ni madaniy xoslik munosabatda va kontekstda yuzaga kelishi muhimdir. [8] Pedersenning ECR kategoriyasi esa yana torroq referensial markazga ega: u madaniyatga bog'liq til ifodasi orqali ekstralingvistik obyekt yoki jarayonga murojaat qilishni nazarda tutadi. [8]

Olti mezon nuqtai nazaridan natija shunday: realiya semantik hajmi eng tor va referentga bog'liqligi eng yuqori; milliy-madaniy birlik semantik hajmi kengroq bo'lib, denotativ xoslikdan tashqari konnotatsiya, pragmatika va intertekstuallikni ham qamrab oladi; milliy kolorit esa birlik emasligi sababli "referenti bormi?" mezoniga bevosita bo'ysunmaydi. Tarjima ekvivalentligida ham farq mavjud: realiyada muammo ko'pincha nominativ-referensial lakunaga borib taqalsa, milliy-madaniy birlikda formal lug'aviy ekvivalent mavjud bo'lsa ham madaniy assotsiatsiya yoki pragmatik qiymat yo'qolishi mumkin. Milliy koloritning saqlanishi esa bitta birlikning "to'g'ri tarjimasi" bilan emas, butun matnda strategiyalar muvozanati bilan baholanadi.

Muhokama

Olingan natijalar "realiya" va "milliy-madaniy birlik" aynan bir tushunchami? degan savolga inkor javobini asoslaydi. Ular katta darajada kesishadi, biroq nazariy jihatdan teng hajmli emas. Realিয়া milliy-madaniy birliklarning referent-markazli turi sifatida talqin qilinishi mumkin. Masalan, muayyan milliy taom, kiyim, ma'muriy institut yoki marosim nomida til belgisi bilan ekstralingvistik madaniy obyekt o'rtasidagi aloqa birlamchi. Biroq maqol, frazeologizm, hurmat shakli, tarixiy allyuziya yoki madaniy jihatdan "precedent" ism kuchli milliy-madaniy mazmun tashishi mumkin, holbuki ularni Vlahov-Florinning klassik realiya mezoniga majburan kiritish terminning referensial aniqligini zaiflashtiradi. Aixeláning CSI modeli aynan shunday kontekstual-konnotativ birliklarni tushuntirish uchun realia kategoriyasidan funksional jihatdan kengroq imkoniyat beradi. [2]

Shu bilan birga, "milliy-madaniy birlik barcha an'analarda realiyadan keng kategoriyadir" degan hukmni universal tarixiy fakt sifatida berish to'g'ri emas. "Milliy-madaniy birlik"ning o'zi o'zbek, rus va ingliz tilidagi ilmiy adabiyotlarda mutlaq standartlashtirilgan xalqaro termin emas; *linguocultureme*, *culture-specific item*, *cultural word*, *culture-bound term* va ECR tushunchalari turli metodologik asoslarda yaratilgan. Demak, uning realiyaga nisbatan giperonim sifatida qo'llanishi mazkur tadqiqot taklif qilayotgan analitik model, terminologik tarixning barcha variantlari uchun tayyor aksioma emas. Vorobyevning lingvokulturema modeli hamda Aixeláning kontekstual CSI konsepsiyasi bunday kengaytirilgan kategoriya qurishga imkon beradi, xolos. [3]

Ikkinchi asosiy savol – "milliy kolorit til birligimi?" – bo'yicha dalillar uni mustaqil birlik deb emas, matnda aktualashadigan xususiyat deb talqin qilish foydaliroq ekanini ko'rsatadi. Vlahov va Florinda realiya koloritni *tashiydi*; Newmarkda madaniy so'zni ko'chirish strategiyasi *local colour*ni yaratadi yoki saqlaydi. Agar X birlik Y koloritni "tashishi" yoki tarjima strategiyasi Y koloritni "hosil qilishi" mumkin bo'lsa, X va Yni ontologik jihatdan aynanlashtirish mantiqan zaifdir. [4] O'zbek tarjimashunosligi uchun ham bu talqin badiiy tarjimaning milliy ruh, uslub

va umumiy estetik ta'sirini kompleks qayta yaratish haqidagi Salomov an'anasiga mos keladi.
[5]

Shunga ko'ra, ushbu tadqiqot quyidagi uch sathli emas, ikki kategoriya va bir natija modelini taklif qiladi:

MILLIY-MADANIY BIRLIKLAR $\supset$ REALIYALAR

milliy-madaniy birliklar + boshqa uslubiy/diskursiv vositalar + ularning matndagi o'zaro ta'siri $\rightarrow$ MILLIY KOLORIT

Modelning afzalligi shundaki, u birlikning nima ekanini uning matnda qanday effekt tug'dirishi bilan aralashtirmaydi. Realiya – tasniflanadigan birlik; milliy-madaniy birlik – kengroq tasnifiy kategoriya; milliy kolorit – ularning va boshqa verbal vositalarning konfiguratsiyasi natijasida yuzaga keladigan lingvomadaniy sifat.

Bu chegaralarning aniq belgilanmasligi tarjima amaliyotida ham oqibatlarga olib keladi. Realiyani "kolorit" bilan sinonim deb olgan tahlil ko'pincha tarjimonning vazifasini faqat transliteratsiya yoki izoh berishga qisqartiradi. Holbuki Newmark madaniy so'zlar uchun *transference* bilan bir qatorda funksional ekvivalent kabi neytrallashtiruvchi yechimlarni ham ko'rsatadi, Pedersen esa ECR tarjimasini alohida strategiyalar va ularni belgilovchi parametrlar orqali tahlil qiladi. Aixelá modeli esa strategiya tanlash birlikning o'zidan tashqari qabul qiluvchi madaniyatdagi maqomiga bog'liq ekanini ko'rsatadi. Shu bois tarjimonning maqsadi har bir madaniy markerni mexanik ravishda "begonalashtirish" emas, uning referensial, konnotativ, pragmatik va matniy funksiyalaridan qaysi biri konkret kontekstda dominant ekanini aniqlashdir.

Xulosa

Qiyosiy-tipologik tahlil birinchi navbatda shuni ko'rsatdiki, "realiya", "milliy-madaniy birlik" va "milliy kolorit" teng sathli terminlar emas. Realiya, ayniqsa Vlahov–Florin an'anasida, konkret madaniy-historik referentni nomlashga yo'naltirilgan va tarjimada nominativ ekvivalentlik muammosini kuchli yuzaga chiqaradigan birlikdir; G'arbdagi Pedersen ECR modeli ham shu referensial xususiyat bilan realiyaga yaqinlashadi.

Ikkinchidan, milliy-madaniy birlikni realiyadan kengroq ishchi kategoriya sifatida qo'llash nazariy jihatdan asosli, chunki madaniy xoslik faqat predmet yoki hodisani nomlashda emas, frazeologik, konnotativ, pragmatik, ramziy va intertekstual mazmunlarda ham namoyon bo'ladi. Vorobyevning lingvokulturema modeli hamda Aixeláning CSI konsepsiyasi bu keng semantik maydonni tavsiflash imkonini beradi. Biroq bu giperonimik munosabat universal terminologik konsensus emas, mazkur tadqiqotning qiyosiy sintezi sifatida qaralishi lozim.

Uchinchidan, milliy kolorit alohida leksik birlik emas, matniy lingvomadaniy effekt sifatida talqin qilinganda konseptual ziddiyatlar kamayadi. Realiyalar milliy koloritning muhim tashuvchilaridan biridir, biroq kolorit realiyalarning yig'indisiga teng emas: u frazeologiya, onomastika, nutq registri, obrazlilik, pragmatik me'yor va boshqa diskursiv belgilar orqali ham yaratiladi. Newmarkning madaniy so'zlarni ko'chirish orqali "local colour"ning saqlanishi haqidagi modeli bu farqni funksional jihatdan tasdiqlaydi.

Adabiyotlar/Литература/References:

1. Aixelá J. F. Culture-specific items in translation // Translation, Power, Subversion / eds. R. Álvarez, M. Carmen-África Vidal. – Clevedon: Multilingual Matters, 1996. – P. 52–78.

2. G'afurov I., Mo'minov O., Qambarov N. Tarjima nazariyasi. – Toshkent: Tafakkur Bo'stoni, 2012.
3. Musayev Q. Tarjima nazariyasi asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2005.
4. Newmark P. A Textbook of Translation. – New York: Prentice Hall, 1988.
5. Pedersen J. Subtitling Norms for Television: An Exploration Focussing on Extralinguistic Cultural References. – Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 2011. – 300 p.
6. Salomov G'. Til va tarjima. – Toshkent: Fan, 1966.
7. Vlahov S., Florin S. Непереводимое в переводе. – 2-е изд., испр. и доп. – Москва: Высшая школа, 1986.
8. Воробьев В. В. Лингвокультурология: теория и методы. – Москва: Издательство Российского университета дружбы народов, 1997.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

**XIX RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI
MATERIALLARI**
2026-yil, oktyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XIX Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 19-son (13-oktyabr, 2026-yil). – 191 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 9-oktyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.